

REJESTROWANIE OBRAZU

na miejscach zdarzeń drogowych

podkom. Jolanta Zawaleń

Zakład Szkoleń Specjalnych CSP

15 stycznia 2017 r. weszło w życie znowelizowane Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie utrwalania obrazu i dźwięku dla celów procesowych w postępowaniu karnym, regulujące m.in. sposób kopiowania i przechowywania obrazu i dźwięku z czynności procesowych. Kilka poprzednich nowelizacji miało doprecyzować sposób postępowania, o czym w jednej ze swoich publikacji wskazuje Sławomir Ronowicz¹. W niniejszym artykule zostanie przedstawionych jeszcze kilka istotnych zagadnień z tego zakresu.

Wypadki drogowe, to rodzaj zdarzeń, w których dokumentacja fotograficzna odgrywa, obok protokołu oględzin miejsca wypadku drogowego i szkicu, kluczową rolę.

Niezależnie od tego, czy na miejscu zdarzenia drogowego utrwalany jest obraz na nośniku analogowym czy cyfrowym, w przytoczonym rozporządzeniu wskazany jest m.in. sposób postępowania z zarejestrowanym obrazem i jego przechowywaniem dla celów procesowych.

Kiedy na miejscu wypadku policjant ruchu drogowego lub technik kryminalistyki rejestruje obraz w postaci zdjęć ogólnoorientacyjnych, sytuacyjnych lub zdjęć szczegółowych śladów i przedmiotów, jego udział, charakter wykonywanych czynności, rodzaj użytego urządzenia opisywany jest w protokole oględzin w części wstępnej protokołu.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego normuje rejestrację obrazu w art. 147 § 1. *Przebieg czynności protokolowanych może być utrwalony ponadto za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, o czym należy przed uruchomieniem urządzenia uprzedzić osoby uczestniczące w czynności.*

W protokole oględzin miejsca wypadku drogowego fragment dotyczący rejestracji obrazu lub dźwięku, zaznaczony na fot. nr 1 czerwoną ramką, obejmuje poniżej przedstawione dane:

- **rodzaj urządzenia** – aparat cyfrowy² / aparat analogowy³,
- **cechy identyfikacyjne** – np.: Canon EOS 450D nr 1430319585, obiektyw Canon nr 50610092 53, Nikon D5600 nr 15623480 z obiektywem Nikon DX nr 126347, lampka błyskowa Nikon SB – 700,

REJESTROWANIE OBRAZU NA MIEJSCACH ZDARZEŃ DROGOWYCH

nazwa i numer rejestru albo znak sprawy
Komenda Miejska Policji
nazwa jednostki Policji prowadzącej sprawę
w Przemyslu

PROTOKÓŁ OGŁĘDZIN MIEJSCA WYPADKU DROGOWEGO

zaistniałego w miejscowości Przemysł na ulicy Grunwaldzkiej w pobliżu posesji nr 4.6 na drodze nr W 884 — km, — hm

czas rozpoczęcia oględzin

11 48 05 02 20 21
(g g m m d d m m r r r r)

sierż. szt. Jan Kowalski z KMP w Przemyslu
(stanowisko bądź stopień, imię i nazwisko prowadzącego czynność) (nazwa jednostki Policji albo Prokuratury)

przy udziale asp. szt. Jana Onufrowicza (specjalista WK KMP w Przemyslu)
(charakter udziału, stopień, dotyczy policjanta / imię i nazwisko osoby uczestniczącej w czynności - jeżeli w czynności biorą udział specjaliści, należy wskazać ich imiona i nazwiska, specjalność, miejsce zamieszkania, miejsce pracy i stanowisko oraz podać rodzaj i zakres czynności wykonywanych przez każdego z nich)

Przebieg czynności będzie utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz /dźwięk* ☒ tak nie, o czym uprzedzono uczestników

aparatu cyfrowego Canon EOS 45D nr 1430319585
(rodzaj i cechy identyfikacyjne urządzenia, nośnika oraz techniczne warunki rejestracji)

obiektywu EF18-55 mm nr 560100925, karta pam. 17.000 SD64GB

obsługiwanego przez asp. szt. Jana Onufrowicza, technika kryminalistyki
(imię, nazwisko i adres oraz stanowisko służbowe – w przypadku policjantów adres jednostki Policji)

z KMP w Przemyslu, 37-700 Przemysł ul. Boh. Getta 1

Fot. 1. Fragment protokołu oględzin miejsca wypadku drogowego – druk Ms-60.

Fot. 2. Korpus i obiektyw aparatu cyfrowego Canon EOS 450D.

- **rodzaj nośnika** – karta pamięci micro SD XC,
- **cechy nośnika** – np. 64 GB (najczęściej bez numerów seryjnych).

Obydwa numery seryjne, wpisuje się do protokołu oględzin miejsca wypadku drogowego⁴ jako cechę identyfikującą urządzenie rejestrujące. Ponadto wskazaniu podlega również imię, nazwisko i stanowisko funkcjonariusza obsługującego aparat oraz adres jednostki Policji, co zaznaczono na fot. nr 6 ramką w kolorze czerwonym.

Nośnik pierwotny w przypadku rejestracji zdarzeń na miejscu wypadku drogowego to najczęściej karta pamięci, która jest wielokrotnie wykorzystywana poprzez zapis i kasowa-

Fot. 3, 4, 5. Numery seryjne aparatu fotograficznego i obiektywu Canon.

nazwa i numer rejestru albo znak sprawy
Komenda Miejska Policji
nazwa jednostki Policji prowadzącej sprawę
w Premyslu

PROTOKÓŁ OGŁĘDZIN MIEJSCA WYPADKU DROGOWEGO

zaistniałego w miejscowości Premysł na ulicy Grunwaldzkiej w pobliżu posesji nr 46 na drodze nr W 884 km. — hm

czas rozpoczęcia oględzin

1148 05022021
(g g m m d d m m r r r r)

sierż. szt. Jan Kowalski z KMP w Premyslu
(stanowisko bądź stopień, imię i nazwisko prowadzącego czynność) (nazwa jednostki Policji albo Prokuratury)

przy udziale asp. szt. Yana Onufrowicza (specjalista WK KMP w Premyslu)
(charakter udziału, stopień, dotyczy policjanta) imię i nazwisko osoby uczestniczącej w czynności, jeżeli w czynności biorą udział specjaliści, należy wskazać ich imiona i nazwiska, specjalność, miejsce zamieszkania, miejsce pracy i stanowisko oraz podać rodzaj i zakres czynności wykonywanych przez każdego z nich)

Przebieg czynności będzie utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz dzwiek ☒ tak nie,

o czym uprzedzono uczestników aparatu cyfrowego Canon EOS 45D nr 1430319585
(rodzaj i cechy identyfikacyjne urządzenia, nośnika oraz techniczne warunki rejestracji)
obiektyw EF 18-55 mm nr 560100935, karta pam. 17GB SD 64GB

obsługiwanego przez asp. szt. Yana Onufrowicza, technika kryminalistyki z KMP w Premyslu, 57-700 Premysł ul. Boh. Getta 1
(imię, nazwisko i adres oraz stanowisko służbowe – w przypadku policjantów adres jednostki Policji)

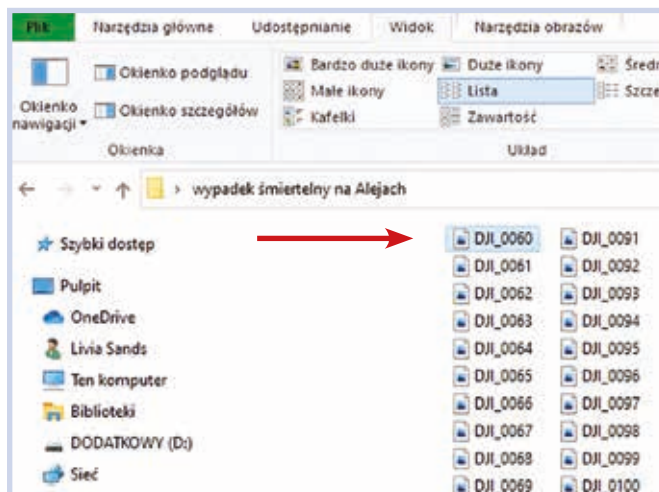
Fot. 6. Fragment wzoru protokołu MS-60 ze wskazaniem osoby obsługującej urządzenie rejestrujące obraz, zdjęcie: autorka.

```

472bf53d86896f395ed5fb2ab39dce46 *DSC_9015.JPG
4346f5fb104c44f265b45464b2243c51 *DSC_9016.JPG
ebcd362576a6d2c04207210789bba187 *DSC_9017.JPG
bd89c7ec6713749228907e5a7b6f6601 *DSC_9018.JPG
f25cc3d6594e66bf7d07b0212afd3888 *DSC_9019.JPG
aeffa54a4c01441f6dca844f726a886c *DSC_9020.JPG
84cd8d623bf434f8568c82677fbf8739 *DSC_9021.JPG
062d3494328ec9b413e16159bf2a954 *DSC_9022.JPG
7e0f9e232173f27527d5482c312791f1 *DSC_9023.JPG
1f8533a82af94b63c9fe84de82d32e3c *DSC_9024.JPG
a86d108d1e14fd1587d403824eb71c26 *DSC_9025.JPG
cf81b033566f31f2ac3bc67281a2ba2b *DSC_9011.JPG
d245f2bc54911b3a77c30e1a3c5dca39 *DSC_9012.JPG
d19a051fa3883600e699bffe479ea7fd *DSC_9013.JPG
b22d2a18e96a83ad3e4a09feff905335 *DSC_9014.JPG

```

Fot. 7. Sumy kontrolne dla plików z obrazami, przywoływane przez oprogramowanie aparatu cyfrowego Nikon D60 nr 6337100 obiektyw Nikon DX nr 125856, zdjęcie: autorka.

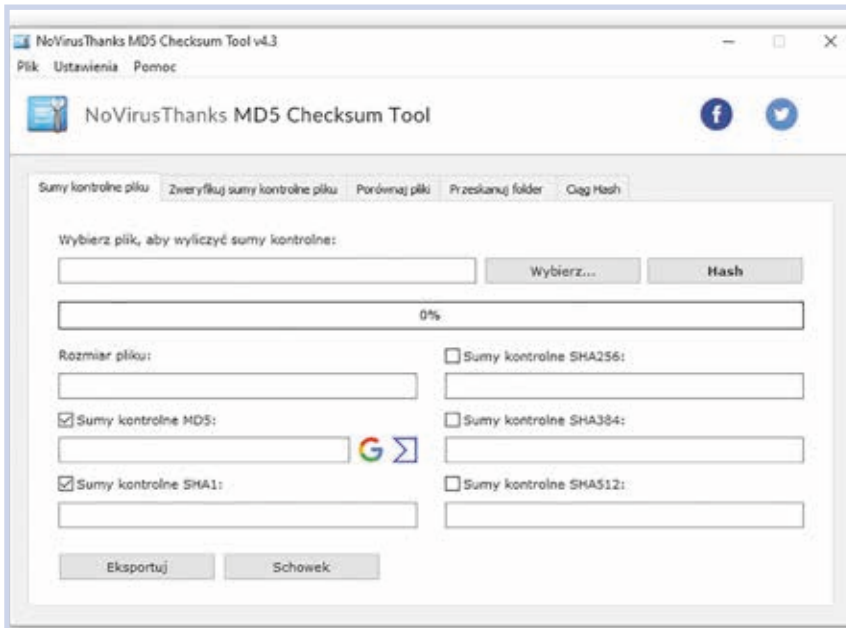

Fot. nr 8. Zrzut ekranu z pulpitu komputera ze wskazaniem pliku, dla którego uzyskano sumę kontrolną w programie MD5 Checksum Tool.

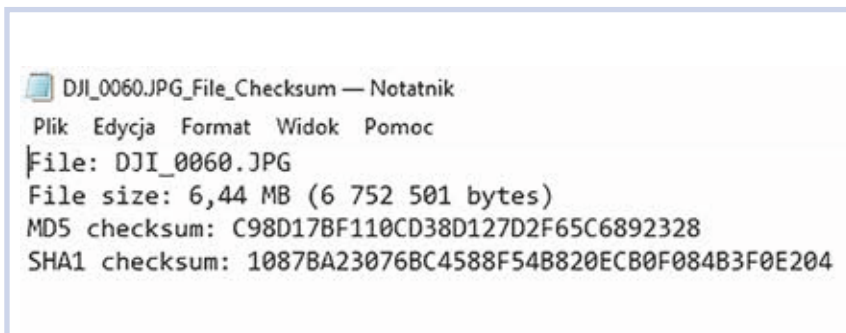
nie danych. Ciągłe rejestrowanie czynności procesowych na karcie pamięci powoduje konieczność kopiowania tych danych na nośnik wtórny, w tym wypadku najczęściej na płytę CD-R, CD-RW lub DVD-R, które zarówno umożliwiają prawidłowe przechowywanie danych przez okres niezbędny dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania karnego, jak i zapewniają integralność zapisu, możliwość kopiowa-

nia go między urządzeniami, środkami technicznymi i informatycznymi nośnikami danych. Ponadto zapis chroniony jest przed usunięciem, utratą, zmianą, nieuprawnionym dostępem. Zarejestrowany obraz w każdej chwili można odtworzyć, zgodnie z prawem udostępnić na innym nośniku informatycznym, a także na bieżąco kontrolować zapis czy też rozpoznać każdą wprowadzoną w nim zmianę.

REJESTROWANIE OBRAZU NA MIEJSCACH ZDARZEŃ DROGOWYCH

Fot. 9. Zrzut ekranu ze stroną roboczą programu MD5 Checksum Tool.

Fot. 10. Zrzut ekranu wskazujący informacje uzyskane o pliku DJI_0060.JPG w programie MD5 Checksum Tool.

Kopię zapisu cyfrowego wykonuje się w tym samym formacie, w którym utrwalono zapis na nośniku pierwotnym lub wtórnym, bez dzielenia plików i bez wprowadzania jakichkolwiek zmian⁵ w stosunku do zapisu zarejestrowanego podczas utrwalonej czynności procesowej.

Każdy skopiowany plik musi zawierać sumę kontrolną, uzyskiwaną za pomocą programu generującego pliki weryfikacji hash, np. MD5, SFV, SHA. Sumę kontrolną można uzyskać zarówno dla pojedynczego pliku, jak i dla tekstu i dzięki temu zapisowi można sprawdzać poprawność przetwarzanych danych.

Na fot. nr 7 przedstawione zostały sumy kontrolne dla piętnastu pojedynczych plików, wygenerowane przez program HashChk Shell Extension wersja 2.1.11, obliczone funkcją MD5 i wyeksportowane do pliku HTML.

Niezależnie od użytego programu, np.: HashMyFiles, MD5 Checksum Tool czy HashMyFiles, które są ogólnodostępne i można je pozyskać ze stron internetowych, każdorazowo otrzymamy kombinację cyfr i liter, dzięki którym możemy odczytać i porównać sumy kontrolne plików, np. fotografia DJI_0060 zlokalizowana na pulpicie komputera i wybrana do przykładowego uzyskania sumy kontrolnej w programie MD5 Checksum Tool. Dla każdego nośnika należy sporządzić metrykę identyfikacyjną, której wzór znajduje się w załączniku do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2017 r. Przykładową metrykę identyfikacyjną przedstawiają fot. nr 11–13.

Metryka będzie miała numer nadany zgodnie z kolejnością, w jakiej wykonano zapis i kopię zapisu w danym postępowaniu. Jeżeli nośnik ma powierzchnię przeznaczoną do opisanego go, to numer metryki i sygnaturę akt wpisuje się na tę powierzchnię. Metrykę sporządza się w oryginale, który przechowywuje się w aktach sprawy. Kopie metryki wraz z nośnikiem przechowuje się w tym samym opakowaniu w aktach kontrolnych. Jeśli w postępowaniu karnym sporządza się więcej niż trzy metryki, to do akt sprawy dołącza się wykaz metryk, na których należy umieścić:

- numery metryk,
- datę sporządzenia metryki,
- rodzaj użytych nośników,
- rodzaj utrwalonej czynności procesowej,
- numer karty w aktach sprawy, na której załącza metryka.

Nośnik wtórny należy opakować i zabezpieczyć odciskiem okrągłej pieczęci jednostki przeprowadzającej czynność procesową, i na opakowaniu umieścić (fot nr 14):

- sygnaturę akt sprawy,
- rodzaj utrwalonej czynności procesowej,
- numer metryki,
- datę opakowania,
- imię, nazwisko i funkcję osoby dokonującej opakowania.

W czasie trwania postępowania przygotowawczego w sprawie o wypadek drogowy wielokrotnie zachodzi konieczność otwarcia znajdującego się w aktach zapisu i jego odtworzenia, np. w czasie wykonywania opinii przez biegłych. Pozwala to biegłym na właściwą ocenę śladów i wykorzystanie ich podczas rekonstrukcji zdarzenia. Te czynności należy każdorazowo wykazać w metryce, wskazując datę i miejsce otwarcia nośnika oraz osobę, która tego dokonała.

W metryce nośnika, z którego odtwarza się zapis, należy zamieścić informację wskazującą czas i miejsce prezentacji, imię i nazwisko osoby przeprowadzającej prezentację oraz wykaz osób obecnych przy prezentacji zawierający ich imiona i nazwiska. Po odtworzeniu zapisu z informatycznego nośnika danych do metryki należy dołączyć aktualny wydruk sum kontrolnych, a w razie uszkodzenia nośnika lub zapisu podczas odtwarzania, odnotować ten fakt w metryce⁶.

Jeżeli obraz utrwalono za pomocą zdjęć fotograficznych, to ich odbitki pozytywowe dołącza się do akt sprawy.

Jeżeli obraz utrwalono za pomocą zdjęć fotograficznych, to ich odbitki pozytywowe dołącza się do akt sprawy.

METRYKA IDENTYFIKACYJNA NOŚNIKA

1. OZNACZENIE METRYKI

Imię, nazwisko, funkcja i miejsce zatrudnienia osoby sporządzającej metrykę:
asp. straż. Rafał Białko, technik Ognia Techniki Kryminalistycznej KMP w Przemyślu
 Data sporządzenia metryki: 11 lutego 2021 r.
 Sygn. akt.: RSD – 208/2021
 Numer metryki: 26/2021

2. OZNACZENIE NOŚNIKA

☐ pierwotny ☐ wtórny ☐ kopia ☐ kopia bezpieczeństwa

☐ płyta CD płyta DVD kasetka DV karta pamięci

☐ kopia zapisu przebiegu rozprawy zarejestrowanej za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia

☐ kasetka magnetowidowa kasetka magnetofonowa

☐ materiały światłoczułe pamięć przenośna

☐ inny (jak):

Typ i producent: płyta CD-R 700MB, FREESTYLE
 Numer fabryczny: brak numeru

3. UTRWALONA CZYNNOŚĆ

Rodzaj czynności: oglądanie miejsca wypadku drogowego
 Data czynności: 11.01.2021 r.
 Czas rozpoczęcia czynności: godz. 09:30
 Czas zakończenia czynności: godz. 10:50
 Organ, który przeprowadził czynność: Wydział Dochodzeniowy – Śledczy Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

4. URZĄDZENIE UŻYTE DO UTRWALANIA CZYNNOŚCI¹ LUB URZĄDZENIE UŻYTE DO SKOPIOWANIA ZAPISU²

Rodzaj:
 Producent:
 Model:
 Numer indywidualnie identyfikujący urządzenie (jeżeli urządzenie go posiada, a jego odczytanie nie wiąże się z nadmiernymi trudnościami):

5. DANE DOTYCZĄCE ZAPISU³

Imię, nazwisko i funkcja osoby, która wykonała zapis: asp. straż. Rafał Białko – technik kryminalistyczny
 Czas rozpoczęcia: godz. 11:50
 Czas zakończenia: godz. 11:55
 Czas trwania zapisu: 5 min.
 Liczba wykonanych zdjęć:
 Liczba i format plików: 6 - JPG
 Łączny rozmiar zapisu będący sumą wielkości wszystkich plików, wyrażony w jednostkach pojemności informacji: zdjęć: 68,2 MB
 Dodatkowe informacje, w tym okoliczności mające wpływ na utrwalenie czynności lub jakości zapisu:

6. DANE DOTYCZĄCE KOPIOWANIA

A. Wypełnić w metryce nośnika, z którego dokonano kopiowania:

Data dokonania kopii	Cel kopiowania	Nr metryki nośnika, na który dokonano kopii	Imię, nazwisko i funkcja osoby, która wykonała kopiowanie zapisu

¹ Dotyczy metryki dla nośnika pierwotnego
² Dotyczy metryki dla nośnika wtórnego i nośnika kopii
³ Dotyczy metryki nośnika pierwotnego i wtórnego, stosownie do rodzaju zapisu

B. Wypełnić w metryce nośnika, na który dokonano kopiowania:

Imię, nazwisko i funkcja osoby, która dokonała kopiowania zapisu:
 Miejsce i czas skopiowania zapisu:
 Nośnik z którego skopiowania zapisu:
☐ pierwotny ☐ wtórny ☐ kopia ☐ kopia bezpieczeństwa

Numer metryki nośnika, z którego dokonano kopiowania:

7. SUMY KONTROLNE⁴

Nazwa i wersja oprogramowania użytego do wygenerowania sum kontrolnych: HashCheck Shell Extension wersja 2.1.11
 Użyty algorytm (jeżeli oprogramowanie używa więcej niż jednego algorytmu): MD

Sumy kontrolne:
 a7b7a68b12b9b2bde9c4f6c193ae2 *DSN:00011.JPG
 426c4800fa927369ada9f5e829094b79 *DSN:00012.JPG
 fe7959434f6e6625718c003673b6 *DSN:00013.JPG
 9534f982baa545ee55e6f93ed47451e83 *DSN:00014.JPG
 3c5e022a791c76a075b65cb4b46477 *DSN:00015.JPG
 bc78178a226bb380ac399856d2a2895 *DSN:00016.JPG

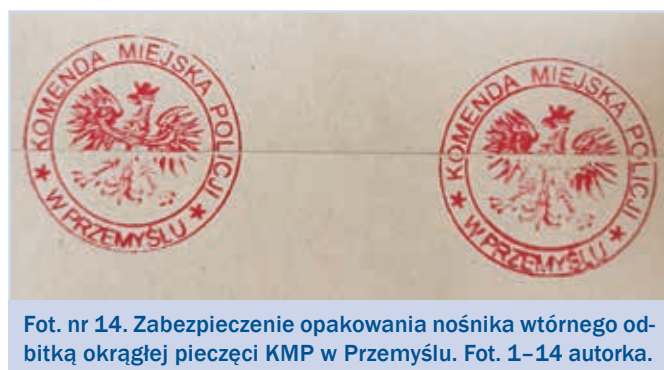
(podpis osoby sporządzającej metrykę)

8. ADNOTACJE
 (wraz z datą sporządzenia oraz imieniem, nazwiskiem i funkcją osoby, która dokonała adnotacji)

.....

⁴ Dotyczy metryki dla nośnika cyfrowego

Fot. 11–13. Przykładowa metryka identyfikacyjna

Fot. nr 14. Zabezpieczenie opakowania nośnika wtórnego odbitką okrągłej pieczęci KMP w Przemyślu. Fot. 1–14 autorka.

Długoterminowość i waga sprawy pozwala na wykonanie kopii bezpieczeństwa⁷ w przypadku, kiedy organ prowadzący postępowanie uzna to za celowe. Dzieje się tak głównie w przypadku decyzji podejmowanych przez prokuratorów prowadzących sprawy o wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym oraz katastrofy w ruchu drogowym, gdy przewlekłość spraw z uwagi na ich zawikłaność, liczbę ofiar czy rozległość zdarzenia, towarzyszą czynności takie jak choćby powołanie biegłego, który w ramach opiniowania będzie wykorzystywał dokumentację fotograficzną dołączoną do akt postępowania zarówno w formie wyklejonego materiału poglądowego, jak i dołączonego na płycie wtórnika. Często to dzięki zdjęciom w wersji elektronicznej da się prawidłowo ocenić np. długość śladu poprzez przekształcenie fotografometryczne, którego nie dokonamy bezpośrednio ze zdjęcia wydrukowanego, a skanowanie zdjęcia wydrukowanego spowoduje pogorszenie jego jakości⁸.

Osoby chcące poznać dokładniej problem rejestracji obrazu na miejscach zdarzeń drogowych i sposób dalszego postępowania z materiałem zachęcam do zadawania pytań i kontaktu w formie e-mailowej: jolanta.zawalen@csp.edu.pl.

¹ S. Ronowicz, *Fotografia dokumentacyjna – wczoraj i dziś*, „Kwartalnik policyjny” 2017, nr 1.

- ² Aparat cyfrowy kompaktowy, aparat cyfrowy z wymienną optyką, tzw. bezlusterkowiec, lustrzanki cyfrowe.
- ³ Kompakt dalmierzowy, lustrzanka analogowa.
- ⁴ Informacje o urządzeniu rejestrującym w przypadku jego użycia zamieszcza się również w innych protokołach, np.: oględzin, zatrzymania rzeczy, przeszukania urządzenia, systemu, nośnika informatycznego, eksperymentu procesowego, konfrontacji, okazania czy przesłuchania świadka lub podejrzanego.
- ⁵ Nie należy kasować żadnych zdjęć z karty w czasie wykonywania czynności procesowych, nawet tych, których ostrość czy przypadkowość wykonania stanowi o jakości zdjęcia. Poprawa jakości oświetlenia, edytowanie zdjęcia również należy do zmian, których nie można dokonywać.
- ⁶ Nie stosuje się tego w przypadku odtwarzania zapisu z nośnika kopii.
- ⁷ Kopie bezpieczeństwa można wykonywać również po prawomocnym zakończeniu postępowania, jeżeli prezes sądu, prokurator lub kierownik jednostki, w której przechowuje się akta, uzna to za celowe.
- ⁸ S. Ronowicz, *Fotografia dokumentacyjna – wczoraj i dziś*.

Summary

Image recording at traffic incident scenes

The article presents the problems of image and sound recording for procedural purposes, as well as copying and storing the image created during actions performed at traffic incident scenes. Attention was also paid to the quality of the image, the possibility of using the photos in the preparatory proceedings by experts in the field of reconstruction of road accidents. The possibility of using exemplary programs, identification metrics and the method of media packaging were shown. The capability of using digital material in photogrammetry as well as programs for the reconstruction of traffic incidents was emphasized.

Tłumaczenie: Renata Cedro